

INTERACTION OF ETHNIC, CONCEPTUAL AND LINGUISTIC WORLD VIEWS

M. V. Rummyantseva

Abstract. In recent decades, one of the most important areas of linguistics has been the study on depiction of a complete picture of the world in the mind of a person which is fixed by the language. To solve this problem, it is important to find out the relation between ethnicity and conceptual and linguistic picture of the world. The article suggested the definition of mentality, which is understood as a worldview in the categories and forms of the native language, combines the intellectual, spiritual and volitional qualities of national character typical of its manifestations; it describes the concept as a unit of mental activity, the quantum of structured knowledge. Solving the problem of the relation of conceptual and language pictures of the world, scientists have come to the conclusion that the language picture of the world is preceded by conceptual and forms it, because a person is able to understand the world and oneself through a language. At the same time, a conceptual picture of the world is much richer than the language one. The same language and the same socio-historical experience form similar language picture of the world within the members of a particular society. That allows us to speak about a generalized ethnic language picture of the world. Different languages give the pictures of the world only some specific, some ethnic flavor, due to the cultural and climatic conditions of life, ethnic significance of objects, phenomena, processes, selective attitude toward them, which is generated by the specificity of activity, lifestyle and culture of the people.

Keywords: ethnic world view, a conceptual worldview, language world view, the mentality, the concept

УДК 81'373.46

ЕПОНІМІЧНІ ТЕРМІНИ ЯК НОСІЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ

М. М. ТЕЛЕКИ, кандидат філологічних наук, доцент,

E-mail: mariateleki@ukr.net

І. В. СЕМЕНКО, старший викладач,

Вищий державний навчальний заклад

«Буковинський державний медичний університет»

E-mail: semenko.irina2015@yandex.ru¹⁵

Анотація. У статті досліджуються епонімічні терміни, що функціонують у морфологічній та медичній клінічній термінології. Актуальність розвідки пов'язана з потребою висвітлення інформативної специфіки епонімічних термінів, їхньої здатності відображати спеціальні знання і інформацію, які використовуються у науково-професійній комунікації.

Мета розвідки – схарактеризувати епонімічні терміни як носії інформації про спеціальні знання і поняття на прикладі епонімічних термінів, компонентами яких є імена дослідників стародавньої і сучасної Греції, які вивчали будову людського організму та порушення його фізіологічних функцій; уточнити значення поняття «спеціальні знання».

У дослідженні з'ясовано, що епонімічні терміни є носіями інформації про спеціальні поняття і знання, які акумулюються, фіксуються і зберігаються протягом тривалого часу. Термінологічні словосполучення транслюють накопичені спеціальні знання як науково-професійний та соціально-пізнавальний досвід, опанований і примножений людством на різних етапах розвитку науково-

професійної і суспільної думки. Отриманий результат співвідноситься з висновками інших лінгвістів про здатність епонімічних термінів нагромаджувати і зберігати спеціальні знання, слугувати джерелом спеціальної науково-професійної інформації.

Подальше вивчення епонімічних термінів із метафоризованими епонімами, які мають додатковий інформаційно-культурний компонент значення, сприятиме більш глибокому їхньому розумінню як мови науки для спеціальної сфери використання.

Ключові слова: епонімічні терміни, інформативність терміна, носій інформації, спеціальні знання, спеціальні поняття, спеціальна сфера використання, професійно-наукове спілкування

Актуальність. Сучасні лінгвістичні дослідження проблем епонімії орієнтовані на виявлення особливостей функціонування; вивчення когнітивних процесів антропоцентричного характеру; опрацювання впливу позамовних чинників на процес утворення; визначення лексико-семантичних структурних типів та словотворчих засобів і єдиних принципів кодифікації епонімів; лексико-стилістичні особливості перекладу. Продовжується вивчення проблем інтернаціоналізації термінологічної епонімічної лексики, історичної і культурної ролі власних імен у терміносистемах, понятійного статусу епонімічних термінів. Актуальність розвідки пов'язана з виявленням інформаційної сутності епонімічних термінів, обумовлених потребами використання їхніх інформативних властивостей у науково-професійній комунікації фахівців.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Терміни-епоніми неодноразово ставали об'єктом вивчення зарубіжних і вітчизняних лінгвістів. Так, за останні десятиліття видрукувані праці іспанських мовознавців: David Ezpeleta 2004, 2006; російських: Е. В. Варнавская 2009, В. М. Лейчик 2011, Е. М. Какзанова 2011, 2015, И. Л. Кучешева 2012; білоруських: Е. И. Гринкевич, А. А. Шарапа 2013; українських: М. М. Дзюба 2011, 2016; Г. В. Сингаївська (2013).

Результати досліджень епонімів з різних медичних наук відображені у словниках. Відомі лексикографічні описи епонімів: англо-російський медичний словник епонімічних термінів (В. И. Петров, А. И. Перепёлкин (2005); у галузях: анатомії (R. Olry 1995), (С. Д. Денисов, П. Г. Пивченко 2012); психіатрії (D. Arenz 2001); з клінічної анатомії людини (Г. М. Топоров, М. С. Скрипніков, О. М. Проніна, С. І. Данильченко 2003); травматології і ортопедії (С. Б. Королёв 2007); неврології і психіатрії (D. Draaisma 2008); дерматології (G. Plewig 2008); морфології (М. І. Гончаров 2009); клінічній анатомії голови та шиї (Ю. Т. Ахтемійчук, Т. В. Хмара, Д. В. Проняєв 2013).

Зацікавленість українських мовознавців у дослідженні епонімів у медичній термінології свідчить про їхній потенціал і широке функціонування у різних мовах (В. Д. Шинкарук, 1999) [18]. Зокрема, роль і місце епонімів в іспанській мові, їхні пізнавальні властивості вивчала Г. В. Сингаївська (2013). Мовознавця підтверджує лінгвістичні спостереження про те, що «епонімічна термінологічна одиниця являє собою єдиний когнітивний комплекс, який характеризує професійну мовну картину світу» [16, с. 372].

В. Г. Куликова (2015), торкаючись труднощів перекладу французьких медичних термінів-епонімів у культурологічному аспекті, відмічає інформативні властивості слова-терміна, який може повідомляти про «сам факт існування відповідних реалій, про джерела їх появи, а також про рівень розвитку культури народу» [14].

У досліджуваному німецькому медичному дискурсі «мова для спеціальних цілей» А. М. Семисюк (2014) розкриває роль текстового діапазону функціонування пропріальної лексики як один із продуктивних засобів їхнього формування, який здатний продемонструвати «все нове, що виникає у практичній діяльності фахівців» і відносить власні імена як термінологічні одиниці до імен когнітивних категорій, «оскільки вони впливають на пізнання людського світу у ракурсі лінгвокультури» [15, с. 73].

У системній організації термінологічного тезауруса англomовної травматологічної термінології І. Ф. Стоянова (2007) налічує 10,9% термінів-епонімів загальної вибірки. Використання терміносполучень (у т. ч. з власними іменами), на думку автора, сприяє можливості швидкої передачі максимальної кількості спеціалізованої інформації при мінімальному використанні граматичних засобів зв'язку.

Дослідниця української медичної клінічної термінології Н. В. Місник (2002) відмічає, що явище епонімізації медичних понять у контексті історії її розвитку, еволюції діагностичного процесу відоме здавна; епонімічні найменування широко розповсюджені у підмові клінічної медицини.

Вивченню епонімічних термінів в українській мові присвячені праці М. М. Дзюби. Зокрема, мовознавиця дійшла висновків, що «використання власної назви як терміноелемента є показником інтернаціональності терміна, його «міжнародного впізнання» [9, с. 74], «невідповідність складу епонімічних термінів у різних мовах свідчить про пріоритет країни у відкритті нових явищ, її роль у розвитку різних галузей науки, інтелектуальний потенціал» [9, с. 73].

Мета статті – розглянути епонімічні терміни як носії інформації про спеціальні поняття і знання на прикладі епонімічних термінів, компонентами яких є імена дослідників стародавньої і сучасної Греції, які вивчали будову людського організму та порушення його фізіологічних функцій. Мета передбачає виконання таких завдань: установити значення епонімічних термінів як вираження спеціальних понять і знань; уточнити поняттєве значення «спеціальні знання», проаналізувати інформативну специфіку епонімічних термінів, що функціонують у морфології та медичній клінічній термінології і слугують фіксації, зберіганню і передачі спеціальних знань.

Матеріали і методи дослідження. У праці використаний «Ілюстрований словник епонімів у морфології» (2009), Ілюстрований медичний словник Дорланда (2002), Великий медичний словник (2000). Для реалізації мети і завдань у праці використовується метод аналізу, описовий метод, що передбачає лінгвістичні спостереження і узагальнення.

Результати. Медицина – система наукових знань і практичних засобів, головними функціями якої є діагностика, лікування і профілактика захворювань. Для виконання цих функцій лікувальне мистецтво накопичує досвід упродовж століть. Професійно-практична діяльність осіб, які зцілюють людей, супроводжується певною комунікативною ситуацією, в якій виникає потреба в інформації, що сприймалася б «завдяки спеціальному контексту, що виділяє комунікативно-релевантну ознаку об'єкту, про який йде мова» [4]. Для досягнення мети учасникам комунікації потрібно володіти загальним для них запасом знань і понять. Під поняттям розуміється думка як результат узагальнення і виділення предметів або явищ того чи того класу за більш або менш суттєвими ознаками, які показують в чому предмети (явища) схожі або різняться між собою (Є. К. Войшвілло 1967). Утворення поняття відбувається у процесі пізнання, становлення і розвитку спеціальних знань у певній сфері людської діяльності.

Сприйняття і передача інформації уможливлюється через іменування спеціальних понять. Саме поняття є базовими одиницями, що підсумовують соціальні і суспільні знання. Поняття, включене у наукове повідомлення, може стати доступним для розуміння через словесне позначення. Такими своєрідними іменами понять слугують терміни [13, с. 211] – слово або словосполучення, що створюється для точного вираження спеціального поняття, ґрунтованого на дефініції і обумовленого мовною свідомістю людини, яка створює свій інформаційний світ знань [4]. Отже, сукупність термінів, у т. ч. у галузі медицини, утворюються як «результат певної соціальної необхідності, тобто для задоволення певних соціальних потреб, які виникали через необхідність передачі інформації» [6, с. 99].

На основі семіотичного підходу зміст терміна «як семіотично цілісного мовного знака» реалізований «в нерозривному зв'язку синтактики з семантикою» [8, с. 13]. У семантичній структурі терміна приховується його інформативність. Як лінгвістична категорія інформативність у семіотичному аспекті «спирається на знаковий характер мови і знак як носій інформації, що забезпечує виконання мовою інформативної функції», у комунікативному аспекті – «пов'язаний з особливостями функціонування знака у поєднанні з іншими знаками в умовах дії певних екстралінгвістичних факторів з метою забезпечення комунікативної функції мови» [19, с. 14]. Разом з основними функціями: зберегти значення в будь-яких текстах одного й того ж термінологічного поля, бути засобом його ототожнення й розрізнення у спеціальній мові [16, с. 301], термін одночасно є носієм інформації про спеціальні поняття і знання. Цією властивістю володіє й епонімічний термін, компонентом якого є власне ім'я, але в конситуації однієї підсистеми [7, с. 17].

Описова конструкція для позначення спеціального поняття, що характеризує в медицині ознаку, хворобу або метод лікування, часто стає громіздкою, незручною для використання. Опис нерідко замінюють словосполученням, до складу якого увіходять власні і загальні назви, тобто терміном-епонімом, у якого власна назва «покликана ідентифікувати та індивідуалізувати позначуване поняття» [11, с. 3]. Вибір імен до складу терміна зумовлений різними позамовними чинниками: потребою замінити складні описи явищ за прізвищем винахідника у тих галузях медицини, де практична діяльність фахівців випереджає наукові дослідження і класифікації [17, с. 1141]; бажанням увічнити саме свого співвітчизника [9, с. 73]; закріпити пріоритет країни у науковому відкритті; зберегти пам'ять про вченого, який зробив вагомий внесок у розвиток певної галузі науково-професійного знання. Словосполучення з власними іменами стають «носіями колективної професійно-наукової пам'яті» [4]. За спостереженнями Є. М. Какзанової, термін-епонім «можна віднести до когнітивних категорій, оскільки він впливає на пізнання світу у світлі історії науки» [12, с. 68]. У спеціальній сфері використання ним послуговуються як носієм інформації про спеціальні знання, якими володіють в одному науково-професійному співтоваристві. Під спеціальним знанням розуміємо систему теоретичних знань, отриманих у результаті навчання, і практичних навичок, придбаних у процесі професійної практичної діяльності чи дослідним шляхом у галузі конкретної науки, застосованих для виконання окремих видів робіт і операцій.

Медицина – одна з найдавніших галузей знань, у якій відбувався процес створення спеціальних термінів та кодувалась термінологічна інформація. Понятійне значення слів зберігає інформацію про етапи розвитку науково-медицинських знань і нагромаджений суспільно-пізнавальний досвід та забезпечує

спадкоємність спеціальних знань. Так, сучасна медицина дотепер користується плодами лікувального мистецтва стародавньої Греції. Викладені давньогрецьким лікарем Гіппократом (Hippócrates, 460-377 р. до н. е.) [10, с. 1070] принципи лікування у творі – «клятві» Гіппократа (лат. Hippocratis iuramentum), якими повинен керуватися лікар у своїй професійній діяльності, є актуальними досі. Епонімічні терміни, складовою частиною яких є ім'я Гіппократа, є джерелом спеціальних знань, які стали важливими для подальшого становлення і розвитку морфології. Так, термін-епонім *сухожилля Гіппократа* лат. *tendo calcaneus* інформує про особливості будови м'язів (сухожилля триголового м'яза гомілки, що прикріплюється до горба п'яtkової кістки) [5, с. 117].

Про подальший розвиток знань про внутрішню будову людського тіла у наступні століття до н. е. повідомляє словосполучення *жом Герофіла* → лат. *torcular Herophili* (з'єднання поперечних, верхнього сагітального, потиличного і прямого синусів твердої мозкової оболонки, розташоване на внутрішній поверхні луски потиличної кістки) [5, с. 113]. Компонентом терміну є власне ім'я давньогрецького лікаря і анатома Герофіла (Herophilus, 304 р. до н. е.). Інформація виявляє знання про структуру людського мозку.

Ряд епонімічних термінів, складовою частиною яких є ім'я «батька медицини», зберігають спеціальні знання, які належать до різних підсистем: *метод Гіппократа* → лат. *methodus Hippocratis* [10, с. 1429]; *обличчя Гіппократа* → лат. *facies Hippocratica* [10, с. 839]; *шум плескоту Гіппократа* → лат. *succusio Hippocratis*; *ніготь Гіппократа* → лат. *ungulus Hippocratis* [10, с. 883]; *мітра або шапка Гіппократа* → лат. *mitra Hippocratis*; *лавка Гіппократа* → *scamnum Hippocratis* [2]; *пальці Гіппократа* → лат. *digiti Hippocratici* [2]; *гіппократа чорна хвороба* → лат. *morbis Hippocratis niger* [2]. Закріплений за спеціальним поняттям, епонімічний термін займає певне місце у спеціальній сфері використання і відображає спеціальні знання лише у конкретній термінологічній галузевій підсистемі.

Історія розвитку суспільних наук на своїх сторінках зберегла ім'я засновника класичної логіки, філософа Аристотеля (Aristoteles, 384-322 до н. е.). Видатний вчений-енциклопедист вивчав також порівняльну анатомію і фізіологію, ембріологію та етологію. Про результати його практичних спостережень інформує термінологічне поняття *аномалія Аристотеля* → лат. *anomalía Aristotelis* (син. *вада Аристотеля*). Термін характеризує специфічну ваду людини: якщо схрестити перший і другий пальці та покласти між ними олівець, людина відчуває два олівці [10, с. 123]. Термінологічна одиниця містить спеціальні знання, що сконцентровані у значенні словосполучення.

Незважаючи на прогресуючий розвиток медичного пізнання у стародавній Греції, в епонімічних термінах зафіксовано незначна кількість імен видатних греків – анатомів, лікарів. Терміни зберігають інформацію про спеціальні знання переважно тих дослідників, які практикували з 460 по 322 рік до н. е. Вочевидь, спеціальні знання деяких лікувальників втратили упродовж століть наукову цінність і не виникало потреби зберегти інформацію про їхні знання в епонімічних найменуваннях. Так, наприклад, трапилося з лікарем і анатомом Діоклом Карістянином (4 ст. до н. е., вивчав ембріологію, гінекологію, акушерство) [10, с. 661]; Аретеусом з Каппадокії (бл. 81-138 рр. до н. е., лікар, автор праць про гострі та хронічні захворювання, діабет і плеврит) [10, с. 170]; лікарем Архіґеном з Апамеї (бл. 53-117 рр.), дав описи ампутацій і накладання лігатур) [10, с. 164]. Цікаво, що його лікувальний досвід пізніше був використаний римським лікарем і

відомим анатомом Клавдієм Галеном (131-199), який запозичив теорію пульсу від Архігена [10, с. 942].

Інформація про спеціальні знання представників грецьких медичних шкіл у наступні століття н. е. до XIX ст. в епонімічних термінах фактично не збереглася. У досліджуваних словниках зосереджена інформація про спеціальні знання, що передали грецькі дослідники, які практикували з середини XIX ст. - другої половини XX ст. У понятійних значеннях клінічної медичної термінології акумульована інформація про спеціальні знання у галузі офтальмології: *операція Анагностакіса* (Андреас Анагностакіс, офтальмолог, 1826-1897) [10, с. 1640], *цятки Трантаса* (Алексіос Трантас, офтальмолог, 1867-1960) [10, с. 710]; у галузі хірургії: *операція Кондолеона* (Еммеріх (Еммануель) Кондолеон, хірург, 1879-1939) [10, с. 1642].

Висновки і перспективи. Епонімічні терміни є носіями інформації про спеціальні поняття і знання, що здатні довготривалий час зберігати і передавати їх як соціально-пізнавальний досвід, накопичений людством у процесі еволюції наукових і суспільних знань. Акумульовані в епонімічних термінах спеціальні знання відображають етапи розвитку і рівень досягнень науки, є частиною інформаційного простору, використовуваного у процесі професійно-наукового спілкування.

Перспективним видається подальше вивчення термінів із метафоризованим епонімом, які мають додатковий інформаційно-культурний компонент значення.

Список використаних джерел

1. Антропонимы и термины-эпонимы в свете межкультурной коммуникации [Електронний ресурс] / Е.М. Какзанова. // Образовательные технологии в виртуальном лингвокоммуникативном пространстве. Сб. науч. докл. Междунар. вирт. конф. по русистике, литературы и культуры 2-4 марта 2011. США, Вермонт, Мидлбери колледж – Армения, Ереван, ЕФ МЭСИ. – 2011. – С. 97-100. Режим доступа : http://www.russcomm.ru/rca_biblio/k/kakzanova4.pdf

2. Большой медицинский словарь. [Електронний ресурс] – 2000. Режим доступа : <http://dic.academic.ru/dic.nsf/medic2/>

3. Величкова, С. М. Эпонимы в терминологии медицины : на материале немецкого языка [Текст] / С.М. Величкова ; НИУ БелГУ // Язык как фактор интеграции образовательных систем и культур : междунар. науч.-практ. конф., Белгород, 2012 : сб. науч. ст. / под ред. И.Б. Игнатовой. – Белгород, 2012. – Вып.7, ч.1. – С. 25-30.

4. Володина М.Н. Когнитивно-информационная природа термина и терминологическая номинация [Текст] : автореф. дис. ... докт. филол. наук: – 10.02.04 – германские языки // [Электронный ресурс] / Майя Никитична Володина. – Москва. – 1998. – 50 с. ил РГБ ОД 71:99-10/19. Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/kognitivno-informatsionnaya-priroda-termina-i-terminologicheskaya-nominatiya>

5. Гончаров, Н.И. Иллюстрированный словарь эпонимов в морфологии [Текст] / Н. И. Гончаров; под ред. проф. И. А. Петровой. – науч. изд. — Волгоград: Издатель, 2009. – 504 с.: ил.

6. Григорьева, О. Информативность как проявление системной организации научной терминологии [Текст]/ Ольга Григорьева / Філологічні науки. Збірник Полтавського нац. пед. ун-ту імені В.Г. Короленка. – Полтава. – 2010. – Вип. №3(6) – С. 98-101.

7.Дзюба, М. Диференціація епонімічних термінів і номенів [Текст]/ Майя Дзюба // Проблеми української термінології. – Львів : Львівська політехніка, 2010. – № 676. – С. 15-18.

8.Дзюба, М.М. Епоніми в українській науковій термінології[Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук: – 10.02.01 – українська мова. / Майя Миколаївна Дзюба. – Луцьк. – 2011. – 22 с.

9.Дзюба, М.М. Епонімічні терміни як інтернаціональні мовні знаки [Текст]/ М. М. Дзюба // Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (15 берез. 2016 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; редкол.: І. А. Колеснікова (голова) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2016. – С. 72-75.

10.Ілюстрований медичний словник Дорланда: Англ.-укр. іл. слов. : (Більш 2 300 000 сл.) [Текст] : у 2-х т. : Пер. з англ.) [Гол. ред. : П. Джуль, Б. Зіменковський]. – 2-е укр. вид. – Л. : Наутилус, 2002. – 2688 с.

11.Какзанова, Е.М. Лингвокогнитивные и культурологические особенности научного дискурса (на материале математических и медицинских терминов-эпонимов) [Text]: автореф. дис... д-ра филол. наук // [Электронный ресурс] / Евгения Михайловна Какзанова. – М., ИЯз РАН, 2011. – Режим доступа: [http://www. dissercat.com /content/ lingvokognitivnye-i-kulturologicheskie-osobennosti-nauchnogo-diskursa-na-materiale-matematic](http://www.dissercat.com/content/lingvokognitivnye-i-kulturologicheskie-osobennosti-nauchnogo-diskursa-na-materiale-matematic)

12.Какзанова, Е.М. Роль терминов в прикладной лингвистике: лексикографическая фиксация терминов-эпонимов [Текст]/ Е.М. Какзанова // Актуальные вопросы теории и практики филологических исследований. Междунар. науч.-практ. конф. 25-26 марта 2011 года. – Пенза-Москва-Решт : Научно-издательский центр «Социосфера», 2011. – С. 265-269.

13.Кузовкова И.В. Термин – единица языкового и специального знания [Текст]/ И.В. Кузовкова // Филология и искусствоведение. Ученые записки Росс. гос. соц. ун-та. – №6. – 2009. – С. 210-216. Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/termin-edinitsa-yazykovogo-i-spetsialnogo-znaniya>

14.Куликова, В.Г. Труднощі перекладу французьких медичних термінів-епонімів: культурологічний аспект [Електронний ресурс]. / В.Г. Куликова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна. – 2015. – Вип. 58. – С. 260-262. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_58_100

15.Семисюк, А. М. Текстовий діапазон функціонування пропріальної лексики у німецькому медичному дискурсі «мова для спеціальних цілей» [Текст] / А.М. Семисюк. / Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. – Спільний укр.-рум. журнал. Серія (Філологічні науки) / редколегія Т. Бойчук, Ш. Пуріч, А. Моїсей. – Чернівці – Сучава : БДМУ, 2014. – №3 (3) – С. 70-75.

16.Сингаївська, Г.В. Епонімічні найменування в іспанській медичній термінології [Текст]/ Г.В. Сингаївська / Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – Вип. 23. – 2013. – С. 364-373.

17.Татаренко, Т.Д., О необходимости существования эпонимов в медицинской терминологии / Т.Д.Татаренко, А.А.Токпанова, Е.К. Лисариди // Междунар. журнал прикладн. и фундам. иссл. – 2015. – № 12-6. – С. 1140-1141. Режим доступа : URL: [http://applied-research. ru/ru/article/view? id=8101](http://applied-research.ru/ru/article/view?id=8101) (дата обращения: 18.04.2016).

18. Шинкарук, В. Д. Lingua latina. Посібник для самостійної роботи з латинської мови: медична термінологія [Текст] /В.Д.Шинкарук. – Чернівці: Рута, 1999. – 118с.

19.Шульгіна, В. І. Інформативність як лінгвістична категорія (категорійний статус інформативності) [Текст] / Актуальні проблеми іноземної філології: лінгвістика та літературознавство: міжвуз. зб. наук. ст./ відп. ред. В.А. Зарва. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – Вип. III. – С. 7-15.

References

- 1.Kakzanova E. M. (2011). Antroponimy i terminy-ehponimy v svete mezhkul'turnoj kommunikacii [Anthroponyms and terms-eponyms in the light of intercultural communication] / E. M. Kakzanova. // Obrazovatel'nye tekhnologi v virtual'nom lingvokommunikativnom prostranstve. Sb. nauch. dokl. Mezhdunar. virt. konf. po rusistike, literatury i kul'tury 2-4 marta 2011. SSHA, Vermont, Midlberi kolledzh – Armeniya, Erevan, EF MEHSI. – P. 97-100.: http://www.russcomm.ru/rca_biblio/k/kakzanova4.pdf
- 2.Bol'shoi medicinskii slovar' (2000). [Large medical dictionary]. Rezhim dostupa : <http://dic.academic.ru/dic.nsf/medic2/>
- 3.Velichkova S. M. (2012). Yeponimy v terminologii mediciny : na materiale nemeckogo jazyka [Eponyms in medical terminology: on the material of German language] / S. M. Velichkova ; NIU BelGU // Jazyk kak faktor integracii obrazovatel'nyh sistem i kul'tur : mezhdunar. nauch.-prakt. konf., Belgorod, : sb. nauch. st. / pod red. I.B. Ignatovoi. – Belgorod, 2012. – Vyp.7, ch.1. – P. 25-30.
- 4.Volodina M. N. (1998). Kognitivno-informacionnaja priroda termina i terminologicheskaja nominacija [Cognitive-informational nature of the term and terminological nomination]. Moskva. – 50. il RGB OD 71:99-10/19. Rezhim dostupa: <http://www.dissercat.com/content/kognitivno-informatsionnaya-priroda-termina-i-terminologicheskaya-nominatiya>
- 5.Goncharov N. I. (2009). Illyustrirovannyi slovar' yeponimov v morfologii [Illustrated dictionary of eponyms in morphology] / N. I. Goncharov; pod red. prof. I. A. Petrovoi. – nauch. izd. — Volgograd: Izdatel'. – 504.: il.
- 6.Grigor'eva O. (2010). Informativnost' kak projavlenie sistemnoi organizacii nauchnoi terminologii [Informativeness as a manifestation of systemic organization of scientific terminology] / Ol'ga Grigor'eva / Filologichni nauki. Zbirnik Poltavs'kogo nac. ped. un-tu imeni V.G. Korolenka. – Poltava. –Vip. №3(6) – 98-101.
- 7.Dzyuba M. (2010). Dyferentsiatsiya eponimichnykh terminiv i nomeniv [Differentiation of eponymic terms and noumenon] / Mayya Dzyuba // Problemy ukrayins'koyi terminolohiyi. – L'viv : L'vivs'ka politekhnika. – # 676. – P. 15-18.
- 8.Dzyuba M.M. (2011) Eponimy` v ukrayins`kij naukovij terminologiyi [Eponyms in Ukrainian scientific terminology]. Lucz`k, 22 s.
9. Dzyuba M.M. (2016). Eponimichni terminy yak internatsional'ni movni znaky [Eponymic terms as international language signs] / M. M. Dzyuba // Stratehiyi mizhkul'turnoyi komunikatsiyi v movnii osviti suchasnoho VNZ : zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv (15 berez. 2016 r.) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, DVNZ «Kyiv. nats. ekon. un-t im. V. Het'mana» ; redkol.: I. A. Kolesnikova (holova) [ta in.]. – Kyiv : KNEU, 2016. – P. 72-75.
10. Ilyustrovanny medychnyy slovnyk Dorlanda: Anhl.-ukr. il. slov. : (Bil'sh 2 300 000 sl.) (2002). [Dorland's illustrated medical dictionary: Eng.-Ukr. Il. dict.: (More than 2 300 000 words.)] : u 2-kh t. : Per. z anhl.) [Hol. red. : P. Dzhu'l', B. Zimenkovs'kyy]. – 2-e ukr. vyd. – L. : Nautilus. – 2688 s.
- 11.Kakzanova E. M. (2011). Lingvokognitivnye i kul'turologicheskie osobennosti nauchnogo diskursa (na materiale matematicheskikh i medicinskih terminov-ehponimov)

[Cognitive and cultural features of scientific discourse (on the material of the mathematical and medical eponymical terms)]. M., IYAZ RAN. : <http://www.dissercat.com/content/lingvokognitivnye-i-kulturologicheskie-osobennosti-nauchnogo-diskursa-na-materiale-matematic>

12. Kakzanova E.M. (2011). Rol' terminov v prikladnoi lingvistike: leksikograficheskaja fiksacija terminov-yeponimov [The role of terms in Applied Linguistics: lexicographical fixation of terms-eponyms] / E.M. Kakzanova // Aktual'nye voprosy teorii i praktiki filologicheskikh issledovanii. Mezhdunar. nauch.-prakt. Konf. 25-26 marta 2011 goda. – Penza-Moskva-Resht : Nauchno-izdatel'skii centr «Sociosfera», 2011. – S. 265-269.

13. Kuzovkova I.V. (2009) Termin – edinica jazykovogo i special'nogo znaniya / I.V. Kuzovkova [The term as the unit of language and specialized knowledge] // Filologija i iskustvovedenie. Uchenye zapiski Ross. gos. soc. un-ta. – №6. – 2009. – S. 210-216. Rezhim dostupa : <http://cyberleninka.ru/article/n/termin-edinitsa-yazykovogo-i-spetsialnogo-znaniya>

14. Kulikova V.G. (2015) Trudnoshi perekladu francuz'kih medichnih terminiv-eponimiv: kul'turologichnii aspekt [Difficulties of translation of French medical terms-eponyms: culturological aspect]. / V. G. Kulikova // Naukovi zapiski Nacional'nogo universitetu «Ostroz'ka akademija». Serija : Filologichna. – Vip. 58. – P. 260-262. – Rezhim dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_58_100

15. Semisyuk A. M. (2014). Tekstovii diapazon funkcionuvannja proprial'noi leksiki u nimec'komu medichnomu diskursi «mova dlja special'nih cilei» [Text range of functioning of proper names in the German medical discourse "language for special purposes"] / A.M. Semisyuk. / Aktual'ni pitannja suspil'nih nauk ta istorii medicini. – Spil'nii ukr.-rum. zhurnal. Serija (Filologichni nauki) / redkolegija T. Boichuk, SH. Purich, A. Moisei. – CHernivci – Suchava : BDMU, 2014. – №3 (3) – S. 70-75.

16. Singaïvs'ka G.V. (2013). Eponimichni naimenuvannja v ispans'kii medichnii terminologii [Eponymic names in Spanish medical terminology] / G. V. Singaïvs'ka / Problemi semantiki, pragmatiki ta kognitivnoi lingvistiki. – Vip. 23.– P. 364-373.

17. Tatarenko T.D. (2015). O neobhodimosti sushestvovanija yeponimov v medicinskoi terminologii [On the necessity of the existence of eponyms in medical terminology] / T.D. Tatarenko, A.A. Tokpanova, E.K. Lisaridi // Mezhdnar. zhurnal prikladn. i fundam. issl. – № 12-6. – P. 1140-1141. Rezhim dostupa : URL: <http://applied-research.ru/ru/article/view?id=8101> (дата обращения: 18.04.2016).

18. Shynkaruk, V. D. (1999) Lingua latina. Posibnyk dlja samostiinoi roboty z latynskoi movy: medychna terminolohiia [Guide for self-study of the Latin language, medical terminology]. – Chernivtsi: Ruta, 1999, 118.

19. Shul'gina V. I. (2009). Informatyvnist` yak lingvistychna kategoriya (kategorijnyj status informatyvnosti) [Informativity as a linguistic category (categorical status of informativity)] / Aktual'ni problemy inozemnoyi filologiyi: lingvistyka ta literaturoznavstvo: mizhvuz. Zb. nauk. st./ vidp. red. V.A. Zarva. – Donecz'k: Yugo-Vostok. – Vy`p. III. – 572 s. – P. 7-15.

ЭПОНИМИЧЕСКИЕ ТЕРМИНЫ КАК НОСИТЕЛИ ИНФОРМАЦИИ О СПЕЦИАЛЬНЫХ ЗНАНИЯХ

М. М. Телеки, И. В. Семенко

Аннотация. В статье исследуются эпонимические термины, функционирующие в морфологической и медицинской клинической терминологии. Актуальность исследования связана с потребностью освещения информативной

специфики эпонимических терминов, их свойств отображать специальные знания и информацию, используемые в научно-профессиональной коммуникации.

Цель исследования – охарактеризовать эпонимические термины как носители информации о специальных знаниях и понятиях на примере эпонимических терминов, компонентами которых являются имена исследователей древней и современной Греции, изучавших строение человеческого организма и нарушения его физиологических функций; уточнить значение понятия «специальные знания».

В исследовании выяснено, что эпонимические термины являются носителями информации о специальных понятиях и знаниях, которые аккумулируются, фиксируются и хранятся в течение длительного времени. Терминологические словосочетания транслируют накопленные специальные знания как научно-профессиональный и социально-познавательный опыт, овладевшим и умножившим человечеством на разных этапах развития научно-профессиональной и общественной мысли. Полученный результат соотносится с выводами других лингвистов о свойствах эпонимических терминов накапливать и сохранять специальные знания, служить источником специальной научно-профессиональной информации.

Последующее изучение эпонимических терминов с метафоризованными эпонимами, имеющие дополнительный информационно-культурный компонент значения, будет способствовать более глубокому их пониманию как языка науки для специальной сферы использования.

Ключевые слова: эпонимические термины, информативность термина, носитель информации, специальные знания, специальные понятия, специальная сфера использования, профессионально-научное общение

EPONYMIC TERMS AS INFORMATION CARRIER ABOUT SPECIAL KNOWLEDGE

M. M. Teleky, I. V. Semenko

Abstract. The eponymic terms functioning in morphological and clinical medical terminology are studied in this article. Topicality of the research is associated with the need for covering informative specificity of eponymic terms, their ability to display the special knowledge and information that are used in scientific and professional communication.

The purpose of the research is to characterize the eponymic terms as information carrier about special knowledge and concepts on example of eponymic terms, the components of which are the names of the researchers of ancient and modern Greece, who studied the structure of the human body and violation of its physiologic functions; to clarify the meaning of "specialized knowledge".

In the research it was found that eponymic terms are the carriers of information about specific concepts and knowledge that are collected, recorded and stored for a long time. Terminological phrases broadcast the accumulated special knowledge as a scientific-professional and socio-cognitive experience, which was captured and multiplied by humanity at different stages of development of scientific-professional and social thought. The obtained result correlates with the conclusions of other linguists about the ability of eponymic terms to accumulate and maintain special knowledge, to serve as a source of special scientific and professional information.

Subsequent studies of eponymic terms with metamorphosed eponyms having additional information-cultural component of meaning, will contribute to their deeper understanding as a language of science for special spheres of use.

Keywords: eponymic terms, the informational content of the term, carrier information, special knowledge, special concepts, special sphere of use, professional and scientific communication